

Slovenski dom

Štev. 47

V Ljubljani, 26. februarja 1936

Leto 1.

Italija poskuša v Londonu

Tajno poslanstvo italijanskega senatorja pri angleški vladi

London, 26. febr. o. Havas poroča, da se že dalj časa mudi v Londonu italijanski senator Borazzini v neki privatni misiji. Njegovo bivanje je v Londonu ostalo neopaženo vse, dokler ni poskušal dobiti dostopa v odločujoče angleške kroge. Ker je večerajnji Edenov govor izval velik senzacijo po svoji stvarnosti in nesimpatičnosti in ker se je zdelo, da se bo položaj za Italijo pri angleški vladi spet zaostрил, je bilo nujno, da se je razodela pri tem tudi vloga, katero je igral senator Borazzini v Londonu.

Italijanski senator je prišel v London direktno po Mussolinijem naročilu, da bi neuradno pripravil teren pri britanski vladi za razgovore o novem mirovnem načrtu med Italijo in Abesinijo. Mussolini ni hotel poslati kakšne bolj uradne delegacije ali svojega poslanika, ker je že znana

usoda Laval-Hoareovega predloga o tem vprašanju. Res je toliko, da je senator Borazzini dobil točna navodila od svojega političnega šefa. Da je Mussolini začel misliti na možnost novih razgovorov, ni nič čudežnega, saj ni nihče v Evropi zainteresiran na tem, da se abesinsko vprašanje reši mirno in ugodno, bolj kakor Italija. 11. februarja je angleški generalni major Cogwyns objavil v »Mornigpostu«² daljšo študijo s konkretnimi predlogi za rešitev italijansko-abesinskega spora. Ta načrt je zbudil Mussolinijevo pozornost zaradi tega, ker je vseboval postavke, ki bi bile za Italijo zelo ugodne. Drugič pa je zagovarjal sklenitev takega miru z angleškega stališča. Objava te študije je dala italijanskemu ministrskemu predsedniku dokaz, da tudi angleški mislijo na sklenitev miru in na čimprejšnjo likvidacijo abesinske pustolovščine. V tem je Italijane potrdil tudi Ede-

nov govor, pa pred njim pa poročilo britanske komisije o angleških interesih v Abesiniji.

Senator Borazzini je že imel v tem pogledu več razgovorov s poluradnimi in uradnimi italijanskimi krogi. Zdi se, da spricho položaja, kakršen je trenutno v angleški politični javnosti, njegova vloga ni obsojena na neuspeh, ker je dobil z ozirom na svoje predloge že nekaj, razmeroma tudi ugodnih izjav. Edenov govor je namreč dokazal, da angleška vlada nima nikakih trdnih pogledov z ozirom na vprašanje sankcij. Po Angliji celo krožijo vesti, da je vlada v tem vprašanju do dna sprta, da Edenu predvsem nasprotuje notranji minister in da je splošno prepričanje vseh vladnih krogov, da bi bilo dobro prenehati z gonjo o sankcijah čimprej, ni se to moglo zgoditi brez škode za kredit vlade. Iz tega je razvidno, da je Mussolini zagrabil pravi trenutek.

Habsburška pepelnica

Oto: »Oh, mama, pogledj no na uro, kdaj bom postal cesar?«
Cita: »Ne vem, kaj bo, ustavila se nama je.«

Italija - Nemčija - Poljska

Rim, 26. febr. o. Vesti, ki so se razširile o italijansko-nemških razgovorih, ki naj bi pripravljali pogodbo med obema državama, proglašajo italijanski odločujoči krogi za neresnične in za preuranjene. Tudi ni res, da bi bili ti razgovori naperjeni proti določilom lokarnske pogodbe, ki jo je Nemčija prekršila s tem, da skuša spet uvrstiti in oborožiti demilitarizirano cono v Porenju. Italijanski tisk pa nesporno s temi demantiji odločujočih krogov izjavlja, da se Italija ne bo mogla več držati te pogodbe, kakor tudi ne bo mogla podpisati pomorskega sporazuma, dokler bodo vladale sankcije. Pomorski sporazum je največja težnja angleške politike in bi še daleč ne bil popoln, če bi ga ne podpisala tudi Italija. V dobro poučenih krogih šušljajo tudi o možnosti zveze med Nemčijo, Poljsko in Italijo in so bili v tem pogledu že storjeni nekateri koraki. Z ozirom na čudna pofa poljske politike, ki grozi s podpisom sovjetsko-francoskega pakta

predvsem njej, je verjetno, da poljski zunanje-politični krogi mislijo na vse možnosti, s katerimi bi bilo moči dobiti zavezništvo. Strah pred Sovjeti, ki je narokoval zvezo med Poljsko in Nemčijo, je verjetno, da bo privedel tudi še do drugih, čeprav presencljivih korakov. Göringov obisk v Varšavi je imel namen odstraniti vse sporne ločke, ki so se pojavile zadnje čase med Poljsko in Nemčijo, in uvrstiti sporazum, ki je tudi Nemčiji postal zaradi boljševiške ekspanzije zelo potreben. Razlike, ki so se pokazale med obema vladama zadnje čase, ne smemo vplivati danes na dobro razmerje med njima; to je mnenje odločujočih nemških krogov. Verjetno je, da je ob tej priliki Göring načel tudi vprašanje poljsko-nemško-italijanske zveze, če se angleška politika zadnji čas ne preusmeri in ne preneha z gonjo o sankcijah in z vztrajno obkroževalno politiko proti Nemčiji.

Belgijska neutralnost

London, 26. febr. o. Zaradi vse bolj zaostrovanja se ozračje v Evropi je danes prav tako kakor l. 1914 vprašanje belgijske neutralnosti eno izmed najvažnejših evropskih vprašanj, ki zadeva predvsem Anglijo. Iz londonskih krogov poročajo, da so se v tem pogledu vršila važna pogajanja med angleško vlado in med van Zeelandom. Ta pogajanja so se večeraj zaključila, toda njih rezultate drže v največji tajnosti. Pri teh pogajanjih je šlo predvsem za ohranitev lokarnske pogodbe, ki jamči demilitarizacijo Porenja in pa za položaj, ki je nastal v zvezi z nemškim oboroževanjem tega ozemlja. Vprašanje nevtralnosti razburja tudi vsa Belgijo, ker so vojaški krogi za čim tesnejšo politično in

vojno zvezo s Francijo. Za Belgijo pa je spricho šibkost njene armade in slabe oboroženosti to vprašanje nevažno. Flamci in njihovi vodilni krogi zahtevajo, da Belgija ohrani svojo nevtralnost, kakršno je imela pred vojsko. To nevtralnost naj jamči Italija, Francija, Nemčija, kar je potrebno zaradi tega, ker Belgiji niso nič kaj pripravljeni spuščati se s Francozi v kakršnekoliksovjetske pustolovščine. Torej je iz tega razvidno, da v pogledu belgijske nevtralnosti ne vlada v Evropi nikako enotno mnenje, kakor ni enotnega mnenja skoraj v nobenem političnem problemu. Vsakdo skuša zase dobiti čimveč koristi in zavarovati samo svoje interese.

Danes pade Amba Alagi?

London, 26. febr. AA. Reuter poroča: Na vsej severni fronti se poroča o zelo živahni delavnosti patrol. Na italijanski strani se patrole očito pripravljajo na nov napad, ki bo sledil z vsemi silami in sicer proti Amba Alagi, ki bo verjetno padel v italijanske roke tekom današnjega ali jutrišnjega dne; tako vsaj govore vesti iz eritrejskega vira. Z abesinske strani delajo patrole predvsem na tem, da reagirajo na italijanske uspehe v sektorju Makale, posebno pa na raznih točkah severno-vzhodno od Makale in Aksuma.

Oddelki abesinske vojske hodijo preko italijanskih linij ponoči in tam pripravljajo zasede oddelkom italijanske vojske, ki so najbolj spredaj. Trdi se, da so se Abesinci vrnili k tej taktiki po zadnjih izkušnjah, ko so opazili, da jih italijansko topništvo in letalstvo uspešno goni narazen in preveč redči njihove vrste. V malih spopadih, kjer je iznenadenje glavni uspeh, je nemogoče, da bi lahko sodelovalo topništvo in letalstvo. Na ta način, pravijo Abesinci, imajo oni veliko premoč nad Italijani.

Nevtralni opazovalci v abesinskem glavnem stanu v Desije so prepričani, da so tanki, letala in motorizirana transportna sredstva zelo dobra

pomožna sredstva in da vrše odlično svojo službo, vendar pa je zmagal še zmeraj morala izvojevalci pehota. Vsaka odločitev v vsaki bitki je morala biti odločeno od pehote v pehotni borbi mož na moža in nož na nož. Prav tako se po dosedanjih izkušnjah vidi, da lahko samo pehota osvoji nove teritorije, jih očisti sovražnikov in nato obdrži.

Reuterjev dopisnik poroča iz Kaptie, da je tam neki abesinski častnik s strelom iz puške sestrelil neko italijansko letalo. Trije italijanski piloti so bili na mestu mrtvi. Isti abesinski častnik je že preje na isti način sestrelil neko italijansko letalo in sicer 2. januarja tega leta. Abesinci trde, da so Italijani od začetka vojne do sedaj izgubili 17 letal na abesinskem ozemlju.

London, 26. febr. AA. DNB poroča: V tukajšnjih krogih menijo, da je v pomorskih razgovorih med Italijo in Anglijo prišlo do resnih političnih težav. Dejstvo, da je Eden pristavil sestanku med lordom Monsellom in italijanskim veleposlanikom, se smatra kot dokaz, da so se načela politična vprašanja, ki so izven programa pomorske konference. Press Association meni, da bi to moglo spraviti v nevarnost celo konferenco. Ni še jasno, ali bodo Italijani tako trdovratni, da bi se zaradi tega morala pomorska konferenca raziti. Anglija je tudi umaknila predlog, da naj zaključni protokol podpiše tudi Nemčija in sicer na zahtevo Francije. Upajo se, da bodo našli primerno formulo.

Von Hassel pri Mussoliniju

Nemci se boje samo sovjetov

Berlin, 26. febr. o. Nemski listi poročajo, da pomeni podpis francosko-sovjetske pogodbe zadnji napad na lokarnsko pogodbo, ki bo s tem postala za Nemce docela brezpredmetna, ker je pakt med boljševiki in med Francijo namenjen proti obstoju Nemčije. Zaradi tega se bodo Nemci morali smatrati za razvezane od vseh dolžnosti, ki jim jih je nalagala lokarnska pogodba. Zaradi tega se bo morala Nemčija ozreti po novih poteh za obrambo svoje neodvisnosti in integralnosti. Nemčija je bila največja obramba proti komunizmu in boljševizmu v Evropi in je tvorila s svojo odločno neizprosnostjo zid proti Lavalu organiziranega marksizma, čigar plen bi bila že marsikatera evropska država, če bi ne bilo Nemčije. Zato je popolnoma nelojalno in nepošteno, če skuša Francija zdaj s tem Nemčijo na milost in nemilost iz-

ročiti boljševiškim prizadevanjem, ki vidijo v tretjem cesarstvu svojega edinega nasprotnika v Evropi.

V zvezi z debatami o francosko-sovjetskem paktu je tudi poživitev razgovorov med Nemčijo in Italijo, ki so dobili višek pri večerajšnjem obisku von Hassela pri Mussoliniju. Von Hassel je pretekli teden odšel po navodila k Hitlerju v Berlin in je, kakor poročajo napol uradni krogi, prinesel s seboj natančne smernice glede eventualne pogodbe med Italijo in Nemčijo, ki bi postala aktualna takoj v trenutku, ko bo podpisana pogodba med Sovjeti in Francijo. V zvezi s tem obiskom so se raznesle tudi vesti o nameravani trizvezi med Poljsko, Nemčijo in Italijo, o čemer poročamo na drugem mestu.

V marcu samo 13 delovnih dni

Trboveljski rudarji nam pišejo

Trbovlje, 25. februarja.
»Slovenski dom«² je vzbudil v naših revirih s svojim večerajšnjim poročilom o premoženjskem stanju Glavne bratovske skladišnice v Ljubljani silno pozornost. List je šel iz rok v roke, ker je vsak hotel vedeti, zakaj je odrejen sedaj, ko so vzeli 480 rudarskim vdovam draginski doklado, ki je znašala največ 270 Din na mesec, naknaden pregled vseh rudarskih upokoencev.

Socialen položaj rudarskega delavstva je že brez predvidenih reduciranih pokojnin dovolj mižeren. To kaže že število zaposlenih rudarjev od leta 1925 dalje. Tega leta je še bilo v vsej Sloveniji zaposlenih rudarjev 9806 — od teh seveda največ v naših trboveljskih revirih. Leta 1927 je to število padlo že na 7262, leta 1929 na 8977, leta 1932 na 5048, a lani 31. decembra na 4636!

Čisto v skladu s tem padanjem števila zaposlenega rudarskega delavstva je bil njegov zaslužek. Leta 1925 so znašale rudarske mezde še 185 milijonov Din, potem pa so padale od leta do leta in so znašale koncem preteklega leta komaj še 60 milijonov dinarjev!

Povprečni brutto zaslužek na rudarja je znašal v zadnjih letih okoli 800 Din na mesec, povprečni čisti zaslužek pa nekaj pod 700 Din. V zimskih mesecih je zaslužek vedno nekoliko višji, v poletnih manjši. Pri presoji višine povprečnega zaslužka pa je treba imeti pred očmi, da je do 82% delavcev rodbinskih očetov ter da so ostali skoraj vsesok starejši delavci. Mladostnih delavcev in žensk, ki bi živeli v rodbinskem gospodarstvu in večali rodbinski zaslužek, skoro ni!

Za socialne razmere našega delavstva je tudi značilno, da v bližnji okolici rudarskih revirjev ni lovov in poljedelskega ozemlja. Zato člani rodbin tudi drugod ne zaslužijo. Le redki so primeri, kjer bi služila v rodbini dva rodbinska člana.

Kot nadaljina posebno težka okolnost prihaja v poštev silno neugodno razmerje med še za-

poslenimi ter brezposelnimi delavci in neugodnimi rentniki. Že leta 1933 je ugotovila uradna banovinska komisija, da je bilo v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju zaposlenih 4111 rudarjev, brezposelnih 1526, onemoglih pa 1587. Danes se je to razmerje tako poslabšalo, da se lahko reče, da mora skrbeti n. pr. v Trbovljah vsak rudar za enega rentnika ali brezposelnega. Posledica tega dejstva so veliki odbitki od plač, ki znašajo do 120 Din. Brez teh velikih odbitkov bi ostali ubogi in onemogli rudarji brez sredstev, ker so občine denarno docela izčrpane.

Dalje je treba upoštevati, da so v naših glavnih revirjih zaslužki silno neenakomerno razdeljeni. Trditve, da služi v Trbovljah nad 60% delavcev v poletnih mesecih le po 400 Din ali malo več na mesec, je resnična, četudi je na drugi strani res, da znašajo povprečni zaslužki tudi v teh mesecih znatno več.

Da bi ne bilo glede tega nobenega spora, je analizirala Delavska zbornica v Ljubljani mezde za premoženje Trbovlje po izkazu dnevnih mezd, kakor ga je predložilo obratno ravnanje v Trbovljah leta 1933 banski upravi, tedaj po viru, katerega avtentičnost je izven spora! Po tem izkazu bi zaslužilo, ako bi se delalo 13 šihlov, 60% vsega delavstva v Trbovljah manj kakor čišlih 430 Din na mesec! Od leta 1933 do 1935 se je znižal povprečni zaslužek za 5%, razdelitev mezd pa se ni bistveno spremenila!

Če sedaj na drugi strani ocenimo, da je treba dati samo za nakup živil (brez kurjavel) za samca po sedanjem stanju dragine 220 Din, za rodbino pa 660 Din na mesec, se vidi, da je v poletnih mesecih življenje večine trboveljskega delavstva res že deli časa ogroženo. Na oskrbovanje z oblačilnimi in drugimi potrebščinami, ki znaša po indeksu zagrebške Delavske zbornice trikratni znesek gornje vsote, pa je skoraj nemogoče misliti.

Dosedaj v tako zvanih zimskih mesecih se je

še shajalo. Delalo se je povprečno po 17 šihlov na mesec, t. j. toliko, da ni bila prehrana velikega dela trboveljskega delavstva resno ogrožena. Toda že za mesec marec je napovedanih komaj 13 šihlov in pričakovati jih je ob teh razmerah v prihodnjih mesecih tja do poletja še manj. To se pravi, da bomo doživeli že zopet razburljive dogodke, kot smo jih lani, ko je delavstvo stopilo v gladovno slavno. Da bi se razmere do takrat vsaj že temeljito spremenile!

Ze sedaj zre s strahom v bodočnost 4636 rudarjev. Prištejmo jim 3368 žen in 727 otrok, tem 17.278 ljudem pa še one tisoče, ki so od njih odvisni. Kam se bodo vsi ti obračali po pompc? Na svoje občine, katerih vsa gospodarska eksistenca je zopet odvisna od rudnika? Saj so občine z rudniki izčrpani tudi pomožni viri občin in nerudarskega prebivalstva! Občinske doklade so n. pr. v Trbovljah padle za 75%, od nad širi milijone dinarjev na pod en milijon! Naj se občina še tako trudi, da bi to izgubo nadomestila s trošarino, je ne more nadomestiti.

Da je zlo še večje, so nam poslali iz tujine brez vseh sredstev okoli 400 izselencev - povratnikov!

Od vseh teh nesreč, ki zadevajo rudarsko delavstvo, se je zdelo, da so izvezli vsaj rudarski upokoenci. Skromne so njihove pokojnine, a predstavljajo vendar nekaj stalnega po tolikih letih garanta globoko doli v podzemskih rovih, kjer so nihal vsak dan med življenjem in smrtjo. Zdaj so na tem, da jih premnogi izgube. Draginski doklade rudarskih vdov niso bile z zakonitimi zajamčene. Drugače je s pokojninami, ki jih sicer jamči zakon, toda kaj, ko zmanjkuje Glavni bratovski skladišnici denarnih sredstev! Pred vojno je imela skladišnica okoli sto milijonov dinarjev premoženja, ki pa ga je inflacija skoraj docela uničila. Kljub tej ogromni izgubi bi še vedno bila kos svoji nalogi, če bi se rudarska zavarovanje saniralo tako, kot je to predlagala belgajska anketa leta 1934.

Vojaški upor na japonskem?

Tokio, 26. febr. Iz Tokia poročajo, da je izbruhnil ponovni vojaški upor, ki skuša odstraniti več uglednih politikov z vodstva japonske države. Pravijo, da sta predsednik japonske vlade in finančni minister umorjena. Podrobnosti še manjkajo.

Eksplozija

Iz Strafforda poročajo, da je bila v tamkajšnji električni centrali huda eksplozija. Zaradi tega je ostalo vse industrijsko mesto s 300.000 prebivalci vsa noč brez razsvetljave in brez tramvajskega prometa. Gledališča in kinematografi so morali ukiniti predstave. Davi ob osmih centrala še ni bila popravljena.

Letalska nesreča

Iz Pariza. Na vznožju med Strassbourgom in Parizom, kakšnih 120 km od Pariza, je smrtonosno letelo neko češkoslovaško poštno letalo. Pilot in mehanik sta se ubila.

Po predlogih te ankete naj bi se uvedla — kot je pravilno poročal »Slovenski dom«² — 2% trošarina na vso premoženje in rudninsko proizvodnjo v državi ter na ves uvoženi premoženje. Naši slovenski premoženje industriji v čast je treba priznati, da se je solidarizirala z zahtevami rudarskega delavstva in bratovskih skladišč! Niso pa se solidarizirali rudniki bakra in svineca, v prvi vrsti Bor in Trepc, čeprav lahko plačujejo ti rudniki tako visoke dividende, da so poskočile njihove vplačane dividende po uradnih podatkih za nad 300% od nominalnega dejanske vplačane zneska, in čeprav so ti rudniki davka deloma oproščeni ter plačujejo pri vsem tem svoje delavce tako slabo, da bodo padli še pred normalno oslareloljo zčrpani in onemogli v breme svoji tudi pasivni bratovski skladišnici, kateri cdekreajo sedaj, ko je za to še čas, zadostne dolaciel

Štrajk letalcev

Pariz, 26. febr. o. »Paris Soir« javlja, da bo danes izbruhnil generalni štrajk vseh francoskih civilnih letalcev, ki bo močno zadel ves francoski zračni promet, predvsem pa poštne zveze s kolonijami, ki jih danes v največji meri vzdržuje ta letalska služba. Pri štrajku ne bo prizanešeno niti letalski progi z Južno Ameriko. Vzrok štrajku so prejemne plače letalskega osebja, ki jih je objavila de Lavalova vlada zvišati, toda Flamin pa ne namerava v tem vprašanju storiti ničesar, da bi zadovoljil zahteve francoskih letalcev. Zveza civilnih letalcev je pooblastila znanega rekorderja Lecointea, da se v imenu vseh tovarštev razgovarja z letalskim ministrom o zahtevah svojih sodrugov. Če vlada ne bo pristala na te zahteve, bo izbruhnil štrajk, ki bo pomenil ogromno škodo za francosko narodno gospodarstvo.

Letala ne smejo čez Malto

Malta, 26. febr. Angleški generalni guverner je izdal odredbo po navodilih letalskega ministra, po kateri je vsem tujim letalom prepovedano približati se Malti bližje, kakor na razdaljo treh milj. Letala smejo pristajati na Malti samo v pristanišču St. Paul, ki leži dovolj daleč od Lavele in od glavnih malteških utrd. Ta odlok malteške vlade razlagajo kot nekaj, kar ima naperjeno svojo ost proti italijanski aviaciji, ki je dozdaj vzdrževala iz propagandnih razlogov dnevno več zračnih zvez z Malto. Dosedaj vprašanje pristajanja in poletov nad angleškim otokom ni bilo tako točno določeno, od sedaj pa bo moralo biti drugače, ker so angleške oblasti ugotovile v zvezi s tem različne nerednosti, ki bi utegnile postati škodljive za angleške interese na Malti.

Dr. Hodža

Praga, 26. febr. Po svojem povratku v Prago je predsednik češkoslovaške vlade poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu naslednjo brzojavko: »Smatram za svojo dolžnost, da izrazim najglobljo zahvalo za ljubeznjiv sprejem, ki mi ga je izkazalo Vaše Vis. in obenem zagotavljam Vaše Visočanstvo, kakor vse namestništvo svojo veliko udanost v cilju vzdrževanja miru in čim tesnejšega sodelovanja obdr narodov ter prosim, da sprejmete izraze globokih občutkov in želja za dosego čim boljšega procvita med obema bratskima narodoma.«

Dunaj, 26. febr. Kakor znano, pride predsednik češkoslovaške vlade dr. Milan Hodža v prvi polovici marca, t. j. 9. ali 10. na Dunaj. Takoj nato pa ob 15. marca Schuschnigg odpotoval v Budimpešto, da vrne obisk predsedniku madžarske vlade Gömbösu.

Grški parlament

Atene, 26. febr. Ministrski svet je podpisal dekret, da se skliče seja Narodne skupščine za prihodnji ponedeljek. Tej seji bo prisostvoval tudi grški kralj Jurij II. Dekret za sklicanje Narodne skupščine je predložil v podpis kralju predsednik vlade Demertzis. Politični položaj se drugače v Grčiji ni spremenil. V vseh krogih se zatiruje, da je storjen zadnji poskus, da se sestavi koncentracijska vlada, v katero naj bi vstopili poleg predstavnikov liberalne in populistične stranke tudi Cafandaris, Papanastasiu in Metaxas. Povdarjajo tudi z druge strani, da je ta poskus padel v vodo.

Večiti ljudje

Iz San Juana v Portorici poročajo, da sta tam dva nacionalista s strelji iz revolverja ubila upravnika policije. Ubila sta ga ravno tedaj, ko je šel od svete mase iz cerkve in hotel stopiti v svoj avtomobil. Atentatorji so bili takoj aretirani in so pri zasliševanju izjavljali, da so ubili upravnika policije zaradi tega, ker je na oster način zadušil nered, ki so jih izzvali nacionalisti. Mem zasliševanju sta atentatorja skušala zagrabiti puške strazarjev in zbežati. Bila sta takoj ubita.

Med Arabci

Iz Jeruzalema: Arabci so napadli naselbino Asircev pri mestu Elkaburu. Pri tem »popadu« je padlo 7 Asircev in 4 Arabci.

Plaz

Iz Zakopan poročajo, da je plaz zasul trojico turistov. Pomožna odprava je rešila dvojico, tretjega turista, nekoga nemškega državljanca pa je našla mrtvega.

Kitajski roparji

Iz Šangaja: Kitajski roparji. Veliko senzacijo je izvala vest, da so neznani zločinci ugrabili sina znanega gospodarstvenika v koloniji Šangaja. Dolžni gospodarstvenik je ravnatelj velikega števila bank in predsednik mnogih bolnišnic. Roparji zahlevajo odkupnino 2 milijona dolarjev. Oblasti so uvedle obširno preiskavo. Odkrile so že sled za zločince.

Vedno nove podmornice

Iz Tarenta. Včeraj so spustili v morje novo veliko italijansko podmornico. Svečanosti so prisostvovali vsi najvišji predstavniki civilnih, vojskih in fašističnih oblasti. Posebni duhovnik je ob tej priliki zmolil molitve za kralja in Mussolinija.

Viharji

Iz Helsingforsa. Po vsem finskem obrežju razsajajo zelo močni snežni viharji. Ves pomorski promet je ustavljen, mnoge ladje, ki so blokirane od ledu, pa pošiljajo SOS klice na pomoč. Estonski in finski ledolomilci so odpluli na pomoč, ladjam, ki so v nevarnosti.

Plaz nad rudnikom

Iz Newyorka. Iz vseh krajev USA prihajajo vesti o elementarnih katastrofah, ki jih je izzvala nagla sprememba vremena. Na rudnik zlata v Koloradu se je zrušil plaz zemlje in je bilo ubitih 10 oseb, 10 pa jih je težko ranjenih. Reke še zmerom naraščajo in so poplave posebno velike v Kaliforniji in okoli Stoptokona. Dosedaj se ve za štiri smrtno žrtve. Nekaj hiš ljudi je brez strehe. Tudi v državi Pensilvanija so reke povzročile velike poplave. Poljedelstvo trpi ogromno škodo.

Naročajte

„Slovenski dom“

Iz narodne skupščine:

Opozicija odhaja med gledalce

Po daljšem presledku je začela s svojim delom ponovno včeraj narodna skupščina. Težko vzdušje se je že nekoliko umirilo, ker ekstremisti Jevtičevega kluba niso dobili za obstrukcijo več soglasja pri vseh opozicijskih skupinah. Zdi se, da gre obstrukcija, s katero operira opozicija proti vladi, za tem, da zavleče razprave o državnem proračunu, ker je akcija opozicije v finančnem odboru doživela neuspeh radi odločnega posega finančnega ministra Letice in skupščinske večine, ki je izglasovala fin. odbor rok 3 dni. Razumljivo je, da so včerajšnjo sejo pričakovali vsi z velikim zanimanjem in so bile zato polne tudi vse galerije za občinstvo. Seji je prisostvoval večji del vlade.

Takoj po otvoritvi se je začela stara pesem, Voja Lazič, Kabin in Barčević so natepavali sejni zapisnik z neskončno verigo pripomb. Ker so pri tem delu opoziciji pomagali vsi 4 skupščinski tajniki, je povzel besedo predsednik skupščine Cirič in izjavil, da bo predloge, ki jih je prejel, dal enostavno na glasovanje brez ozira na pritožbe opozicije, da jih morda ni čula. Poudarjal je, da je v skupščini večina, ki ji je za delo in hoče mirno razpravljati o predlogih. Cirič je odklonil tudi postopanje skupščinskih tajnikov, ki dostavljajo k zapisnikom svojevoljno neumestne pripombe. Po njegovem govoru je

večina zapisnik brez pripomb odobrila.

Ciričev govor je razburil duhove med opozicijonci, ki so se pričeli prerivati okrog predsednikove mize in protestirati. Razvilo se je vesplošno prerekanje in hrup, da je moral Cirič sejo prekiniti. Vlada je razen pravosodnega ministra odšla iz skupščine.

Ko se je seja zopet otvorila, je stopil na govorniški oder med drugimi tudi Nikola Preka in podal v imenu celokupne opozicije izjavo, da zapuščajo dvorano vsi opozicijski poslanci. Vsi opozicijonci so po izjavi Preke zapustili dvorano in deloma odšli med občinstvo na galerije. Predsednik Cirič je nato pojasnil svoje postopanje in opravičeval odlok, s katerim je skupščinsko stražo postavil v dvorano, rekoč, da je njegova dolžnost, da z vsemi sredstvi, ki jih dopušča poslovnik, omogoči redno delo v skupščini. Za njim je obračunal z opozicijo še Voja Janjič.

Z odhodom opozicije je po dolgem času prišlo do mirnejših trenutkov v skupščini. Skupščinska večina je mogla šele sedaj preiti na obravnavanje predlogov, ki so jih skupščini predložili nekateri ministri in poslanci.

„Črne“ gostilne v Mariboru

Maribor, 25. februarja.

Specijaliteta zadnjega časa so v Mariboru »črne gostilne«. To so zasebna stanovanja, v katerih se dobi pijačo, kakor v gostilni, toda znatno ceneje. Seveda je cena zaradi tega lahko nizka, ker ne plača tak »črna« gostilničar nobenega davka in nobene trošarine od iztočenega vina. So pa taki lokali velika skrivnost ožjega kroga ljudi, ki jih za ves svet ne izdajo. Saj bi sicer takoj posegle vmes stroge oblasti, ki v takih slučajih ne poznajo šale. Kazni so zelo stroge in ne zadostuje za povračilo vseh stroškov samo zaplenjeno vino, temveč je treba šteti še lepe jurje povrh. Skoraj v vsakem mesnem delu so takšni skrivnostni lokali. Zlagajo jih z vinom ali lastniki sami, ki imajo svoje vinograde, ali pa dobivajo pijačo v manjših količinah v mesto. Vozijo jo kmetije, ki prihajajo z vozovi na trg, prinašajo jo v nahrbtnikih in pletenkah iz okolice. Da, odkrili so celo mlekarje,

ki so imeli v vrčih za mleko vino. Največ »črnih« gostiln so dosedaj odkrili na Pobrežju in v Studencih, kjer ustvarja pomanjkljiva kontrola najlepše prilike za take podvige. Dogažalo se je, da so se v »črnih gostilnah« prireale cele veselice. Nedavno je bila taka točilnica odkrita tudi v sredini mesta, v Minski ulici, kjer je lastnik razpečeval svoje vino na drobno. Danes pa se je zopet zvedelo, da so odkrili v Mariboru novo tako točilnico, in sicer na Aleksandrovi cesti nasproti kolodvora. Nek poseznik je točil v svoji hiši pridelek lastnega vinograda v količini po 10 litrov, kar je dovoljeno. Spretni občinski organi pa so izvahali, da se v stanovanju hišnice dobične hiše dobi vino tudi v manjših količinah, po četrtinah in poltintih. Ko so danes jutraj napravili tam obisk, so našli kar 16 gostov, ki so se gostili z vinom, katerega jim je hišnica točila. Seveda bo imela zadeva posledice, zlasti če se dožene, da je bil s to »gostilno« v zvezi sam lastnik hiše.

Naše narod. gospodarstvo v januarju 1936

(Po statistiki OUZD-a.)

Zanimiva je ugotovitev, da je zaposlenost delavstva v januarju 1936 z ozirom na stanje v januarju 1935 že v celoti vrstila industriji precej napredovala. Na prvem mestu je industrija kamenja in zemlje z letnim prirastkom +574 oseb. Njej sledi tekstilna industrija z letnim prirastkom +569. Nadalje so napredovali: občinski obrati +388, gradnje nad zemljo +369, kovinska industrija +354, oblačilna industrija +292, higijena +169, papirna industrija +166, industrija hrane in pijače +129, industrija kože +101. Konjunktorni padec z več kot

100 delavci izkazuje edino gozdno-žagarska industrija in sicer -697. Brez dvoma je deloma blaga zima vzrok temu povečanju zaposlenosti. Mogoče pa je temu vzrok tudi vojna v Afriki, katera rapidno uničuje razne dobrine, ki jih je treba nadomestiti.

V sezijskem pogledu (to je napram decembru 1935) je res nazadovale 9 industrij z več kot 100 delavci, vendar moramo pripomniti, da bo sezijska zaposlenost kmalu oživila in ta padec popravi. Dne 20. februarja 1936 je znašal prirast napram istemu datumu lanskega leta že 4582 delavcev.

Delavsko zborovanje v Celjskem okraju

Ekspozitura OUZD v Celju je sklicala za danes dopoldne v Obrtnem domu v Celju konferenco ali uradni dan za predstavnike gospodarskih organizacij, industrijskih in obrtnih podjetij z namenom, da se delodajalci seznajajo z vsemi preletimi vprašanji našega socialnega zavarovanja in da delodajalci iznesejo na kompetentnem mestu svoje želje, predloge, pritožbe itd. z namenom, da bi se ta panoga naše socialne politike po možnosti izboljšala. Kakor je bilo razvideti iz izjav navzočih merodajnih faktorjev, se bodo take konference vršile večkrat na leto, da se na ta način navežejo čim ožji stiki med OUZD na eni ter delavci in delodajalci na drugi strani.

Konferenco je vodil upravitelj ekspoziture OUZD v Celju g. Smigovec, udeležilo se je pa večje število predstavnikov našega gospodarskega življenja, vendar z ozirom na veliko važnost in pomen vse premalo. Navzoč je bil tudi ravnatelj OUZD iz Ljubljane g. dr. Bohinjec ter član predsedstva g. Golobranec.

G. Smigovec je poročal najprej o računskem zaključku za l. 1934., nato je pa ravnatelj g. dr. Bohinjec v daljšem referatu opisal stanje našega delavskega zavarovanja. Ni naš namen na tem mestu naštevati vse podrobnosti iz njegovega referata, ker se o teh stvareh po časopisu že mnogo razpravljalo, omentli hočemo le najvažnejše momente s posebnim ozirom na delovanje ekspoziture OUZD v Celju.

Glavno, kar moramo imeti vedno pred očmi, kadar govorimo o našem delavskem zavarovanju, so današnje slabe gospodarske razmere, v katerih živimo. Finančna osnova je namreč odvisna od delavskih plač, povprečna meza v dravski banovini pa znaša komaj 21 Din dnevno in zato po pravici govorimo o krizi socialnega zavarovanja. Preli vojno je namreč lahko plačal s svojo mezo oskrbene stroške v bolnišnici, medtem ko dandanes povprečna delavčeva meza še dolgo ne zadostuje. Prispevki se vsled padanja mezd znižujejo, stroški soc. zavarovanja so vedno isti, oziroma se še večajo. Potrebno bi bilo, da bi tukaj priskočila na pomoč država, da bi se lahko vzdržalo zavarovanje na taki višini, da bi bilo kos vsem svojim nalogam. Soc. zavarovanje bi moralo biti prosto vseh taks in pristojbin, predvsem bi moralo biti uradovane poštne prosto. Zelo slabo vpliva posebno v dravski banovini veliko število vajencev, kateri so vsi zavarovani v I. razredu, izdatki za vajence v bolnišnicah itd. so pa isti kakor za najvišje zavarovane. V XII., to je najvišjem razredu, je

zavarovanih vsega skupaj le 7-8 odstotkov zavarovancev. Podobno kakor z vajenci je tudi s službinjimi. Vprava zaradi teh nezdružljiv razmer so vsi temelji našega socialnega zavarovanja zrahlini. Referat nato naštevajo, koliko izda OUZD letno v procentih za zdravila, bolnišnice, hranarino itd. Iz vseh podatkov je razvidno, da je naše zavarovanje zelo širokogrudno in se nudijo obolenim vse možnosti za zdravljenje ter se ne varčuje ne pri zdravilih ne pri drugih izdatkih (sanatoriji, okrevališča, bolnišnice itd., kar je treba posebej poudariti, ker je vprav glede tega vprašanja razširjeno med zavarovanimi člani napačno mnenje. Upravni stroški v primeri z ostalimi soc. ustanovami niso previsoki, posebno če vpoštevamo dejstvo, da je plačevanje prispevkov zelo komplicirano.

Naše članke bodo gotovo zanimali nekateri podatki, ki se nanašajo na delovanje OUZD na območju celjske ekspoziture. Pri ekspozituri OUZD v Celju je včlanjenih 3950 delodajalcev in znaša povprečno število zavarovancev 12.958 (v celni banovini ca 80.000). Povprečni odstotek bolnikov s porodničarje je 2,58% (normalno 1,75-2,20), število zdravniških okolišev na tem teritoriju je 34. Letni predpis za l. 1935 je znašal 8.203.403,95 Din, zaostanka, na predpisu je 2.300.889,58 Din. Od 12.661 opominov v celni banovini jih odpade na Celje 6000, od 3600 političnih rubeži na Celje 1200, od 4600 sodn. rubeži odpade na Celje 1800 in od 17.988 dopisov jih pride na Celje 9000. V celjskem okolišu plačuje velika industrija svoje prispevke do 80% dobro, lesna industrija do 90% slabo, mala obrt 5% dobro, občinski in župni uradi do 95% slabo. Kmetij s poljedelskimi stroji je zavarovanih v Celju 1090 z letnim predpisom 42.600 Din.

OUZD je izdal l. 1935 za bolnišnico za območje celjske ekspoziture 458.542,50 Din. V zdraviliščih in sanatorijih se je v tem letu zdravilo 55 oseb na pljučnih bolnih s 3357 oskrbnimi dnevi. Zavarovanja je skoraj 40% celokupnega prebivalstva, v Celju samem (zdrženi občini) 53%.

Pri naslednji točki se je razpravljalo o prosti izbiri zdravnikov, o predpisu glede zdravljenja itd.

Končno je bil sprejet načelen sklep, da se tudi v Celju pokrene akcija za ustanovitev stanice za socialno skrb za rekonvalescentne delavce, h kateri bodo skušali pritegniti v prvi vrsti veliko industrijo. V ta namen se bo ustanovil kuratorij in bodo k temu poklicali velika podjetja, občine, karitativna društva itd. V to svrhu bo ekspozitura OUZD sklicala anketo, h kateri bodo povabljeni vsi merodajni faktorji!

Drobiž iz domovine

Izsiljevalec

Pri neki zagrebški babici se je javil neznanec in ji izročil pismo. V pismu je babica brala, da mora vrniti 400 Din, ki si jih je baje preveč zaračunala za odpravo plodu, ki ga je izvršila na neki ženski. Babica o takem in sličnem računu ni ničesar vedela in je neznanca, ki ji je pismo prinesel, to tudi povedala. Naslednjega dne je neznanec zopet potkal na nena vrata in ji izročil podobno

pismo, le da je bilo to pisano ostreje in zahteva po 400 Din se poudarjena z grožnjo, da jo bo sicer prijavil policiji. Babica se teh groženj ni ustrašila in je rekla neznanca, naj se gospa, ki zahteva povračila denarja, sama zgasi pri njej. Ta odločnost je bila na mestu, kajti naslednje dni ni bilo niti neznanca, niti nobene gospe. Babica pa je vso zadevo prijavila policiji, ki je uveljavila preiskavo in dognala, da gre za čisto navadnega izsiljevalca. Po kratkem času je policija izsiljevalca tudi prišla. ki

Edina, ki je bil zadovoljen s pustom: prodajalec konfetov danes zjutraj.

je dejanje priznal, povedal pa še to, da je podobno že večkrat poizkusil.

Poljaki kupujejo lesno podjetje

Vse naše lesne industrije se zaradi krize in sankcij bore z velikimi težavami. Večinoma so morali svoje delo zmanjšati na najmanjšo mero ali pa ga celo ustaviti. Med temi podjetji je tudi gozdno-industrijsko društvo »Zeta« v Bileči. Zaradi težkih razmer so se lastniki podjetja odločili, da bodo podjetje prodali nekemu društvu Poljakov iz Danziga. Ta skupina se pogoja tudi za popolen odkup gozdov, ki jih je domače podjetje svoječasno kupilo od črnogorskih plemen. Podjetje »Zeta« ima svoje žage v Bileči in Somini. Pogajanja za odkup podjetja so že v teku, na kraju samem se nahajajo zastopniki poljske finančne skupine, ki so si ogledali vse naprave, izgleda, da bo kupčija sklenjena, ker je bilo vsem delavcem in uslužbencem »Zete« že odpovedano.

Automobilska nesreča

Ne daleč od Bjelovara se je zgodila včeraj avtomobilska nesreča. Osební avtomobil, ki vzdržuje redno progo med Bjelovarom in Beregom, se je z vsemi potniki vred prevrnil v jarek. Med potniki je seveda nastal strah in zmešnjava. Pri nesreči sta bila dva težje ranjena, dva pa lažje. Do nesreče je prišlo na ta način, da so se splašali konji, ki so vozili avtomobusa nasproti in prestrašeni zavozili vanj. Sofer se jim je hotel izogniti, vendar mu ni uspelo, ker je blatna cesta zaokrenila avtomobil proti jarku.

Proga Bihač-Knin

Državna sekcija za gradnjo železniških prog je začela s pripravami za gradnjo železnice iz Bihača v Knin. Progo že trasirajo in odmerjajo zemljo, katero mora država odkupiti od zasebnih lastnikov. Progo bo gradilo francosko društvo »Batignolles«. »Batignolles« je že odprl v Bihaču svojo pisarno, prišli so že vsi njegovi funkcionarji, ki pripravljajo vse potrebno za pričetek dela na terenu, ki se bo začelo že čez nekaj dni. Nova proga je velike gospodarske važnosti in odredila za siromasno prebivalstvo teh krajev. Progo bodo gradili istočasno iz Bihača, iz Kulen Vakufa in iz Knina, tako, da bo dogotovljena že v 4 letih in izročena prometu.

50 pretepačev

V Zenici pri Sarajevu se je v nedeljo vršila svatba. Eden izmed gostov je poročno kuma hudo užalil, ker je mlado nevesto bolj bogato obdaril kakor pa kum sam. Takega dejanja tradicija na svatbah ne dopušča, še manj ga pa oproščajo svatje sami. Zaradi tega so se svatje začeli prepirati in prereketi, nujno je, da so pri tem merili tudi svoje telesne moči. Obe skupini sta se brez prenehanja pripravili in nato prepri nadaljevali v sosedni krčmi. Razvil se je velik pretep, v katerega je poseglo več kot 50 ljudi. V vsem splošnem pretepu niso opazili, da je ležal na tleh že eden od njihove družbe mrtve. Za njim je popadalo na tla še četrto drugih, ki se vsi bore s smrtjo. 20 pa jih je lažje ranjenih.

Hodža v svojem volilnem okraju

Po obisku, ki ga je češkoslovaški ministrski predsednik dr. Milan Hodža napravil v Novem Sadu, je obiskal svoj stari volilni okraj Stari Futog, kjer so ga nad vse slovesno sprejeli. Pozdravil ga je v imenu njegovih nekdanjih volivcev prota Nikola, njegov sodelavec ob času volitev. Odtod je odpotoval dr. Hodža v Gložan, kjer je obiskal prav tako svoje nekdanje volivce. Najbolj slovesno in najbolj veličastno pa so Hodžo sprejeli Slovaki v Bačkem Petrovcu. V Kulpinu pa so občani izročili Hodži diplomu s častnim občanstvom. Dr. Hodža je nad vse zadovoljen s svojim potovanjem, zlasti pa nad sprejemi, ki so mu jih na vsem potu prirejali Slovaki.

Iz Belgrada

Belgrad, 26. febr. m. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in francoski poslanik na našem dvoru Robert Dampiere sta si ogledala tukajšnji zoološki vrt in vsa dela za restavracijo belgrajske trdnjave na Kalemegdanu.

Belgrad, 26. febr. m. Vsled neprestanega deževja naraščajo vse večje reke v državi. Tako prihajajo semkaj poročila iz raznih krajev ob Savi, da Sava v nižjem teku zelo narašča in da grozi, da skupno z Drino poplavi nad 500.000 katastrskih jutrov plodne zemlje v Mačvi.

Petrovgrad, 26. febr. Tu so imeli konferenco mlinarji, člani davčnega odbora iz Banata. Na njej so sklenili, naj se mesto skupnega davka na moko znova uvede trošarina na žganje.

Belgrad, 26. febr. m. Po 30-dnevem štrajku so se na poizvedovanje ministrstva za gozde in rudnike ter delavske zbornice vrnili na delo vsi rudarji, zaposleni v rudniku Sisavec. Kakor smo že poročali, je pred časom stopilo v štrajk 750 rudarjev radi težkih razmer, v katerih žive.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 26. februarja: Pepelnica, Valburga, Feliks III.
Jutri, četrtek, 27. februarja: Aleksander.

Kaj bo danes

Ljudski dom Moste: Ob 20 predavanje dr. Vilka Fajdige o »Rdečem pasu okrog Pariza«.
Društvena soba Kodeljevo: Debatni večer fan-tovskega krožka.
Salezijanska prosveta Kodeljevo: Ob 20 se-stanek dekliskga odseka. Predava Stellan Temlin o ženskem jeziku.
Društvena dvorana Trnovo: Ob 20 predava-nje dr. Vinka Šarabona »Okrog svetla«.
Verandna dvorana hotela Union: Ob 20 pre-dava v alpinistični šoli botanik prof. Petkovšek o temi: »Ali poznate te alpske cvetlice?«

18 slovenskih narodnih pesmi je na sporedu jubilejnega koncerta »Ljubljanskega zvonca«, ki bo v ponedeljek 2. marca ob 20 v Filharmonični dvorani. Večina pesmi so harmonizirali Matija Tomc, France Marolt, Oskar Dev in Emil Adamič. Z ozi-rom na velike zasluge »Ljubljanskega zvonca« za naše nacionalno in kulturno življenje in prav po-sebno se zato, ker je ta koncert jubilejni koncert ob 30 letnici Zvoncašev, vabimo občinstvo k šte-vilnemu posetu. Predprodaja od jutri naprej v knji-garni Glasbene Matice.

Te dni smo slišali predavanja o bolgarski književnosti, o gospodarskem položaju in gos-podarskih stikih z Bolgari, v petek, dne 28. t. m. pa bomo slišali odlomke iz vsebine tako bogate bol-garske glasbe. Na sporedu intimnega koncerta, ki ga priredi Glasbena Matica v Hubadovi pevski dvorani v petek, dne 29. t. m., so samospevi, kla-virske skladbe, skladbe za violino in klavir ter moški in mešani zbor. O bolgarski glasbi predava skladatelj Adamič. Cene so zelo nizke, sedeži po 10, stojšča po 5 Din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Ali poznate te alpske cvetlice? Pod tem na-slovom bo predaval botanik prof. gosp. Petkovšek nocoj v alpinistični šoli TK Skale. Začetek točno ob 20 v verandni dvorani »Unions«. Vstop prost.

Tretja redna letna skupščina Dravskega ba-novinskega odbora Rdečega kriza kraljevine Jugo-slavije v Ljubljani bo v nedeljo, dne 15. marca 1935 ob 10 v sejni dvorani mestnega magistrata s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev treh članov v verifikacijski odbor in treh članov za overitev skupščinskega zapisnika. 2. Nagovor predsednika. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blaginjskega. 5. Po-ročilo upravnika. Poročilo o delovanju v preteklem letu in o imovinskem stanju. 6. Poročilo nadzor-nega odbora. 7. Podelitev razrešnice za delovanje v preteklem letu. 8. Naknadne volitve v upravni in nadzorni odbor. 9. Volitev delegatov za glavno skupščino. 10. Odobrenje letnega proračuna. 11. Predmeti in predlogi odbora in članov skupščine. 12. Sključnost. Za slučaj, da skupščina ob prvotno odločenem času ne bi bila sklepna, se bo vršila skupščina isti dan 15. marca 1936 ob 10.30, neglede na število prisotnih članov oziroma delegatov.

Violinist Karlo Rupel in pianista Zora Zar-nikova nam bodeta zaigrala na koncertu v petek, dne 6. marca v Filharmonični dvorani znamenito Beethovnovo Kreutzerjevo sonato. To je glavna in najtežja koncertna točka njihovega bogatega spo-reda, ki obsega poleg tega še dela Mozarta, Bacha, Kogojca in Škerjanca. Predprodaja vstopnic bo od ponedeljka dalje v Maticni knjigarni. Začetek kon-certa ob 20.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 26. februarja: Družinski oče. Premijera.
Red Sreda.
Četrtek, 27. februarja: Vesela božja pot. Red Če-trtek.
Petek, 28. februarja: Zaprtio.
Sobota, 29. februarja: Goljemanov. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 26. februarja: Saloma. Red A.
Četrtek, 27. februarja: Apropas, kaj dela Andula? Red B.
Petek, 28. februarja ob 15: Kraljičin ljubljeneč.
Dijaska predstava. Cene od 5 do 15 Din

Opera.

V petek, dne 28. t. m. bo dijaska predstava v operi popoldne ob 15. Vprizori se pod taktirko ravnatelja Polića Wagner-Regenyeja opera Kraljičin ljubljeneč. Cene od 5 do 15 Din. Vstopnice so že v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 26. februarja: 12 Saint-Saens: Simfonija v e-molu za orkester, orgle in dva klavirja (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Otvorni zbori (plošče). — 14. Vremenska poročila, borzni tečaj. — 18. Oroska ura: Oroske pesni (novo Mladinski očet iz Trbovelj). — 18.30 Zvitorepka preslepi visoko sod-nijo — zvočna slika (člani Nar. gled.). — 18.40 Nevar-nost slabe orijentacije (g. Doljak Oskar). — 19. Napo-ved časa, vremenska napoved, poročila, objava spo-reda, obvestila. — 19.30 Nac. ura: Solovjev in njegova jugosl. prijatelja Strossmayer in Rački (dr. Golenišev-Kutuzov iz Belgrad). — 20. Koncert mladinskega okteta iz Trbovelj (vodi g. Avgust Sulzoi). — 20.45 Orgelski koncert, igra g. Blaž Arnič. — 21.15 Koncert radijskega orkestra. — 22. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Polivanje od zapada proti vzhodu (Česka, Slovaška, Poljska, Javaja radijski orkester).

Drugi programi:

Sreda, 26. februarja: Belgrad: 20. Offenbachova opera »Hoffmannova pripovedka«. — Dunaj: 19.35 Pe-pelnica sreda v liturgičnih pesmih. — 20.25 Simfo-nični koncert. — 22.10 Mozartovi godalni kvarteti. — 22.15 Plošče. — Budimpešta: 19.30 Hubayev balet Rojstni dan infantiuje. — 22.35 Giganska glasba. — 23.30 Plesna glasba. — Trst: 21.15 Iz glasbe-ne zgodovine. — 20.45 Simf. koncert. — 21.30 Igra. — 22. Duhovni zbori. — Rim: 17.15 Iz glasbe-ne zgodovine. — 20.35 Giordanova opera »Sibirij«. — Praga: 19.35 Ork. in pevski koncert. — 21.30 Franco-ska violinska in klavirska glasba. — 22.15 Plošče. — Varšava: 20. Plošče. — 21. Chopinov koncert. — 21.05 Haydnovi godalni kvarteti. — 22.40 Ljubka glasba. — Vsa Vempeš: 19.15 Era mlade generacije. — Berlin: 21. Beethoveva igra o glaslovenm pobodu veteranov »Stotnik Kopelkin«. — Königsberg: 20.45 Radijski or-kester. — Hamburg: 20.45 Orgelska glasba severno-nemskih mojstrov. — 21.10 Lindemannova radijska balada »De Nobiskroge«. — Bratislava: 20.45 Kaj vse doživlja radijska postaja.

Vodljive smuči so si izmislili v Švici. Nerodam tudi te ne bodo dosti pomagale, čeprav se na njih sedi.

Pozimi zbirajmo moči

Naše podnebje ne dopušča lahkoatletom ude-istvovanja skozi vse leto. Pri temperaturi pod 10°C je vsaka konkurenca na prostem zvezana z možnostjo telesnih poškodb, kak dober uspeh je pa sploh nemogoč. Ali naj to okolnost obzalu-jemo? Nikakor ne! Poznamo sicer dežele, kjer podnebne prilike v nikakem oziru ne motijo špor-tnega udejstvovanja skozi celo leto, toda tudi tam počivajo atleti gotov čas. Pokazalo se je namreč, da ne more nihče brez skode preveč zahtevati od svojega telesa. Dvanajstmesečno nepretrgano tek-movanje je pa prevelika zahteva. Temu dejstvu se tudi ne da ugovarjati s tem, da imajo Amerikanci pozimi tekme v zaprtih dvorinah (Halle). Pred-vsem so v Ameriki specialisti, ki poleti zelo malo, ali pa sploh ne nastopajo, temveč samo pozimi v Hallah. Ostali pa imajo urejeno tako, da vsako leto počivajo po tri do štiri mesece. Tudi prvaki in svetovni rekorderji se z malimi izjemami držijo tega. Zima naj služi lahkoatletom vedno, in v predpripravih za olimpijado se prav posebno sa-mo delu za izpolnitev in odpočitek.

Vsak športnik ima gotovo množino energije, ki jo sme brez nevarnosti uporabljati. Ako je porabi več, ne dela pametno, temveč, kakor kdo, ki se pri velikem kapitalu ne zadovolji samo z obrestmi, ampak načena tudi glavnico. Ščasoma mora ta metoda dotičnika uničiti. Športnik, ki od svojega telesa preveč zahteva, se prej ali pozneje pokvari. Ne uniči samo svojih prednosti pred so-tekmeccem, celo slabi postane. Ta nevarnost se večkrat spregleda. Napačna razdelitev moči je na-vadno vzrok za nenadno odpoved pred znanih in mnogo obetajočih športnikov. Nasprotno pa se dajo velike napake, ki so se pojavile v letni sezoni, z lahko popraviti, če si privoščimo dva do tri mesece popolnega miru in leše potem pri-čnem z zimskim treningom. Naprežanja in tekem pa se moramo principielno izogibati, bodisi to v dvorinah ali pri gozdnem teku. Izjema naj bodo le cross-country tekači, ki pa se morajo odločiti, ali bodo tekmovali v zgodnji pomladanski sezoni, ali pa v poletni. Oboje združiti in pri tem žeti

uspeh obakrat, je nemogoče. To je izkusil že mar-sikak naš tekmač, ki svojih pomladanskih uspehov ni mogel ponoviti poleti.

Začetnik naj smatra gozdni tek kot dobro-došlo sredstvo za izvežbanje svojih še ne dovolj trdnih organov, seveda samo do gotove meje.

Vsak lahkoatlet, ki razpolaga z nekim goto-vim znanjem, bo moral izpolniti čas, ko ne sme tekmovali, ko se mora tako rekoč odreči glavnemu užitku športnega udejstvovanja, na drug način. Tekme mora nadomestiti z vajami, ki zahtevajo duševno koncentracijo, kajti ravno do tega pri tekmi ali treningu nikoli ne pride. Poizkusiti mo-ra vse, česar se je poprej podzavestno pričel in kar je mogoče netočno in nelepo izvajal, jasno spoznati. To globlje spoznanje svojih dobrih ali tudi slabih strani pri izvajanju tega ali onega športa, mu daje šele teoretično množnost za poz-nejšo zboljšanje njegovega dela. Noben atlet ne bi mogel v poznejših letih svojega športnega ude-istvovanja dosegati nenadnega izboljšanja svojih uspehov. Spominimo se samo na nemškega sprinter-ja Borchmayerja, ki je po 15 letnem športnem udejstvovanju, skoraj tridesetleten, čudovito izbolj-šal svojo formo. Pozabiti ne smemo tudi našega maratona Šporna, ki vsako leto boljše teče, kljub temu, da mu tečejo tudi leta. To se mu more po-srečiti samo z dolgim previdnim treningom.

Z lahko, toda zavedno obvladano, naj vodi lahkoatlet svoj trening pozimi. Dvakrat do trikrat na teden lahek trening svojih specialnih vaj in tudi drugih, vedno brez velikega napora. K temu srednjedolg gozdni tek, ne prepočen, pa tudi ne prehitel. Če dobimo občutek, da telesa ne mo-remo več krotiti v tej zadržnosti, je to dobro zna-menje, da se nahajamo na pravi poti. Ker pa je ta prezgodnji porast sile nezaželen in ker vemo, da nadaljnje delo ne bo prineslo telesu nobenih novih zmognosti, lahko pri tem znamenju z naj-mirnejšo vestjo opustimo vsak trening za kak teden.

Lahkoatlet naj torej pozimi trenira igraje in premišljeno, tekme pa opusti.

Kriza nad pustno nočjo

Tudi letos Ljubljancani niso hoteli biti ob pustno zabavo, ki dosega svoj vrhunec v noči od pustnega torka na pepelnico sredo. Veselic je bilo tokrat bolj malo, zato pa je občinstvo napolnilo nekatere najbolj znane lokale v mestu. Kolikor je bilo veselje in kolikor je bilo lokalov pripravlje-nih za pustno zabavo (programi, itd.), moramo reči, da so bile vse dobro obiskane. Kar se pa splošnega pustovanja tiče, pa je bilo opaziti isti pojav, kakor na Silvestrov večer: da namreč hrup-nost, ki je še do nedavnega vladala ob pustnih veselicah, ponehava. Večina lokalov je zaprla vr-ata že kmalu po polnoči in ponočnjake, ki so ostali dalje časa po lokalih, je lahko sprejel par kavarn in gostila, ki so ostale odprte deloma od dveh treh, le nekaj pa celo noč.

Hrupnost veselice pojema

Tako je bilo sinoči po ulicah videti le prav malo mask. Boljša publika sploh ni prišla in je večinoma tudi ni bilo. Iz posameznih družin je bila na zabavah večinoma le mladina, ki je po vseh lokalih tvorila vsaj 90%. Zato pa so bile zabave po posameznih kavarnah tembolj neprisiljene in zabavne, v kolikor seveda niso prešle v norije. Ugotoviti pa moramo, da se je povsod opazalo mnogo korektnije obnašanje, kakor smo to sicer navajeni ob takih prilikah.

Pred vsem je treba ugotoviti, da ni bilo vi-deti po ulicah onih prizorov, ki so ob takih zaba-vah tako običajni. Tudi policijska kronika ne iz-kazuje nobenega omembe vrednega slučaja, pri katerem bi morali intervenirati varnostni organi. Tudi ni bilo po ulicah nobenega vpitja, ki je ob pustnih veselicah doseglo navadno višek.

S tem seveda ni rečeno, da nikjer ni bilo po lokalih nobenih incidentov, da nikjer ni bilo vi-deti nobenega pijanca, itd. To je bilo in bo najbrž tudi ostalo; hočemo le reči, da je obenem s po-je-manjem hrupnosti veselice še bolj začelo izostajati pijančevanje, kakoršnega smo bili navajeni do zadnjih let. To je bilo opaziti zlasti po barih. Dočim so prejšnja leta pokale ob takih prilikah šampanjske steklenice druga za drugo, ko se je pilo likerje bolj kakor sedaj vino, ko so bile se-ruirane po mizah najdražje pijače, je letošnja pus-tna noč vrgla iz šampanjski steklenice morda v vsej Ljubljani le toliko zamaškov, da jih vse spraviš na prste obeh rok. Ljudje so sedeli večinoma ob cvetku in črnih kavah, le tu in tam se je videlo tudi vermet ali kake boljše pijače.

Dva vzroka

Da vse veselice v zadnjem času pojemajo na svojem sijaju in na hrupnosti, je vzrok predvsem v vsesplošni gospodarski krizi. Tako smo videli že ob Silvestrovem, da tudi njemu kriza vedno bolj jemlje tisti sijaj, ki so ga imele silvesterske ve-selice prejšnja leta. Če primerjamo potek letošnje silvestrovanja in pustovanja, moremo ugotoviti, da kriza od Silvestrovega do Pusta ni nič popustila, marveč se je celo poostila. Kajti Silvestrovo se je praznovalo še neprimerno hrupneje kakor Pust.

V Dobravi ni dela

Dobrava, 23. februarja.

Bilo je pred dvajsetimi leti, ko je iz prijetnega letovišča Dobrave, kamor so zahajali zlasti manj premožni sloji na oddih, veleindustrija napravila od saj in tera zakajeno naselje. Ni bilo dolgo in izginila sta oba hotela, ki sta bila tam več let, in lice Dobrave se je popolnoma izpremenilo. Tujec pa, ki še danes izstopa na kolodvoru Dobrava, na-menjen v Vintgar, jo hitro odkuri naprej, da čim-prej pride v sotesko reke Radovne.

Sedaj, po dobrih dvajsetih letih, je te »idile« konec, tovarna se demontira, delo pojema in le naj-nujnejša naročila, ki so še v teku, se izvršujejo. Ka-teri dan se bo zadnjikrat pokadilo iz dobavskega dimnika, je le še vprašanje časa, morda v enem tednu, morda v enem mesecu, saj je bilo že več ter-minov napovedanih. In posledica? Dobrava kot le-tovišče je izgubila svoj pomen, delavci, ki so bili povečini domačini, bodo pa ob svoj kruh. Prvotno je bilo slišati, da jih bo sprejelo podjetje KID v svoje obrate na Jesenicah in Javorniku, sedaj pa se menda tega brani in pretekli teden je imelo celo-kupno delavstvo jesenjskih železarn velik javen shod, na katerem so obravnavali zaposlitev delavcev iz opuščene dobavske tovarne elektrod. Prihodnje dni bo sklican še en tak shod, na katerem bo de-lavstvo zvedelo za odgovor podjetja.

Le škoda za Dobravo, ki ni več to, kar je bila pred dvajsetimi leti.

Nož in kramp v pustni noči

Kljub temu, da se radi krize veseljenja ob pustni noči zelo omejujejo in daleč zaostajajo za onimi pred nekaj leti, se še vedno dogaja, da po-samezniki pri vinu ne poznajo meje. To se seveda žal ne dogaja samo ob pustnih zabavah, marveč tudi sicer, kadar niso kake posebne veselice. Ob pustnem krokanju pa se zberejo večje družbe in ko vino stori svoje, prihajajo na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že blizu doma, ga je nenadoma napadel neznanec ter ga začel obdelavati z nožem. Radi nepričako-vanosti napada se Čuden sploh na dan stara so-vraštva. Ko so ljudje vinjeni, se jim pač zdi naj-bolj primerno, da obračunavajo bodisi stare ali pa šele v noči nastale mržnje in sovraštva.

Današnja noč beleži, kolikor je dosedaj zna-no, v bližini Ljubljane dva taka ožbalovanja vred-na slučaja. Prvi se je pripetil na Viču, drugi blizu Kamnika.

Okrog dveh zjutraj se je vračal proti domu na Viču 30-letni zidar Čuden Peter. Ko je bil že bl

Buenos Aires — argentinska prestolnica

Staro pristanišče v Buenos Aires.

Današnje glavno mesto Argentine Buenos Aires ima za seboj že precejšen kos zgodovine. Od časa, ko na kraju, kjer danes stoji najmodernejšo mesto s skoro 2 milijoni ljudi, še ni bilo žive duše razen divjih Indijancev, ko je široko ustje reke La Plate namakalo bujno poraslo morsko obrežje, je poteklo že polnih 400 let.

Prvi Evropejci v Argentini

Dva pogumna portugalska pomorščaka, ki jih je z neštetimi drugimi v tedanjem času gnala želja po pustolovčinah in bogatem plenu v taborišče neodkritih krajev, sta na tem kosu ameriške zemlje prva od Evropejcev stopila na suho zemljo. Leta 1515 je to pokrajino osvojil za Španijo Diego de Solis, ki se je peljal tja s precej močno posadko. Tedaj pač ni bilo govora o kaki kolonizaciji v današnjem pomenu besede, ki bi je

kaka evropska država izvedla v novoodkritih deželah, kajti, ko se je taka ekspedicija vrnila obložena s plenom zopet v domovino, je ostala dežela prav taka, kakor je bila prej, brez vsake oblasti, ki bi jo vezala na matično državo. Evropejcem je šlo predvsem le za to, kako si bodo nagrabili bajnih zakladov v deželah Novega sveta, do katerega jim je Kristof Kolumb po naključju odprl vrata.

Točno pred 400 leti se je ob ustju reke La Plate izkrcal podjetni in pogumni Španjolec Pedro de Mendoza s posadko 3000 mož, od katerih je bilo 2500 Špancev, 500 Nemcev, Nizozemcev in drugih. Ta mož, ki je bil eden od najuglednejših na tedanjem cesarskem dvoru Karla V., je dobil leta 1534 povelje, da odrine s 14 ladjami proti zahodu na odprh Atlantski ocean, dokler ne prispe do pokrajine ob La Plati, jo zavzame in kolonizira, ali kakor bi se za tedanje čase reklo, izpleni. Ko je po dolgotrajni vožnji po morju, na kateri je večkrat gledal smrti v oči, da ga potegne z njegovimi ladjami in posadko na dno globokega oceana, končno vendar le dosegel ustje le »srebrne reke«, je takoj začel tu graditi mesto in ga nazval Buenos Aires, kar bi se reklo po naše »ugodni vetrovi«. Kakor je Kolumb imenoval otok, ki mu je prinesel rešitev po dolgotrajni mučni vožnji v Novi svet »Otok sv. Odrčenika«, tako je posvetil Pedro de Mendoza kraj ob ustju La Plate »Devici ugodnih vetrov«.

Pogled na Buenos Aires

Križem po New Yorku

V New Yorku je vse, kar vidiš, največje na svetu. Zato je tudi največja celica vprav tu. Pa ne morda celica v Sing-sing, marveč živa celica je to, najmanjši deleč organizma, ki ga vidiš sicer le v drobnogledu. Imenuje se Asfodelija. Velika je kakor krogla za golf. Neke vrste alga je to, ki je zelena, kadar je živa in bela, kadar je mrtva. To celico imajo shranjeno v Znanstvenem zavodu ob Vzhodni reki.

Bržkone vam bo znano, da lahko v New Yorku z »Westen Electric« na Glavni ulici (Broadway) telefonirate svojim prijateljem po televiziji!

Največji med tremi največjimi kotli na daljino kurjavo »požre« 36.000 ton, to se pravi, cel vlak, na mah. Če poveš to kakemu Evropecu, bo vzel na znanje to dejstvo kot pristno ameriško prefravanje.

Ali veste, da so sobe nekega hotela (Edison) opremljene z višinsko-sončnimi žarnicami?

Ali ste opazili, da je postalo smučanje v New Yorku letos zelo popularno? Še pred dvema letoma je bilo na Peli aveniji le malo trgovin, ki so imele na prodaj smučarske obleke. Bili so ti kostumi zelo koketni, a za pravi sport docela neuporabni. In še tisto bore malo ljudi, ki si jih moglo videti na Lake Placidu, kako so se »dricali«, je bilo oblečenih tako staromodno, kakor v Evropi pred 20 leti. Toda letos ima že vsaka večja trgovina lasten oddelek za smučarske potrebščine. Nekatere imajo celo griček za smučanje iz lepene, ki je posut s kafro ali s soljo, kakor da je za-

snežen. Na njem vidiš Bavarca ali Tirolca domačina, kako daje nasvete tujcu. — In »snowtrain« (smučarski vlak) te popelje na Lake Placid za dva dolarja, če vzameš nedeljski listek.

Če znaš dobro šah igrati, dobiš lahko v eni partiji pet dolarjev. Na zgornjem delu Glavne ceste (Broadway) je ena izmed takšnih javnih igralnic, kjer igrajo za steklom šah in damo. Mimoideci napeto opazujejo potek iger. Pravijo, da so še večji igralci v slabih časih na ta način držali na površju. V istem lokalu so priredili neke vrste dunajski Prater, kjer vidiš pravo gnojšče in

Tudi Nemci...

Med posadko Pedra de Mendoze se je tedaj nahajal tudi bavarski vojščak Ulrich Schmiedel, na katerega so Nemci od sile ponosni že zato, ker lahko rečejo, da se nemška kri pretaka po Buenos Airesu že od časa, ko je tam nastalo prvo evropsko naselje. Polnih 20 let je ostal ta Bavarec v Ameriki, nato pa se je vrnil v domovino. Napisal in izdal je spomine na to čudovito vožnjo v Novi svet in o njegovih doživljajih v Ameriki in je tako postal znamenit ljudski tvega, ker je on prvi zgodovinar, ki je sploh pisal o pokrajini ob La Plati. Nemci so mu zato tudi zelo hvaležni in so postavili v Buenos Airesu krasno izdelan vodnjak na čast možu, ki je prvi stopil tod na ameriška tla.

Razvoj mesta

Čeprav so Indijanci že nekaj let po uslanovitvi to mesto porušili do tal, ga niso izbrisali za vedno, kajti bilo je obnovljeno že leta 1580. Buenos Aires je od tedaj kaj hitro rasel. Ko je leta 1860 postal glavno mesto argentinske republike, je štel že okoli 80.000 ljudi. Z neverjetno naglico pa se je začel razvijati proti koncu 19. stoletja in v začetku sedanjega veka do danes, ko spada po številu prebivalstva na deseto mesto na zemlji. Okrog 800.000 živi tu priseljencev, večino med njimi pa imajo Italijani. Argentinska vlada je prepričana, da ima njihovo glavno mesto še daleko večji pomen, kakor pa se mu je pripisoval do nedavne dobe. Na to dejstvo je skušala pokazati s tem, da je leto 1936. posvetila spomenu na ustanovitev Buenos Airesa pred 400 leti, ko je priplula tja prva evropska ladja ki jo je vozil Španjolec Pedro de Mendoza.

krajšem odmiku) začuda primikalo svojemu soncu, ob aheliju (najdaljšem odmiku) pa drvelo daleč čez »dovoljeno sfero« v področje Saturna. Njena pot okoli sonca je bila nenavadno dolga, trajala je namreč celih trinajst let. Njena elipsa pa je bila podaljšana kot pri nobeni drugi premičnici, celo bolj od kometov, ki so znani po ekscentričnosti svojih krožnic. Samo njeno ostro zarisano žarišče, okoli katerega ni bilo opaziti nikakršne megle ali repa, je pričalo, da pripada vrsti planetoidov in sicer čisto svojevrstnih.

„Hidalgo“ križa račune

Premičnico so dve leti po odkritju opazovali, potem pa se jim je izgubila. Navzlic dvanajstletnemu iskanju se astronomom ni posrečilo, da bi jo bili vsaj enkrat opazili. Šele pred nekaj meseci jo je po neutrudnem izsledovanju in s pomočjo zamolanih zvezdoslovnih računov znova odkril ruski astronom G. Neujmin, in sicer daleč od mesta, kjer so jo iskali drugi zvezdoslovci. Neujmin je sloveč astronom, kateremu se ima astronomski znanost zahvaliti tudi za odkritje leta 1922 izgubljenega osmega Jupitrovega meseca.

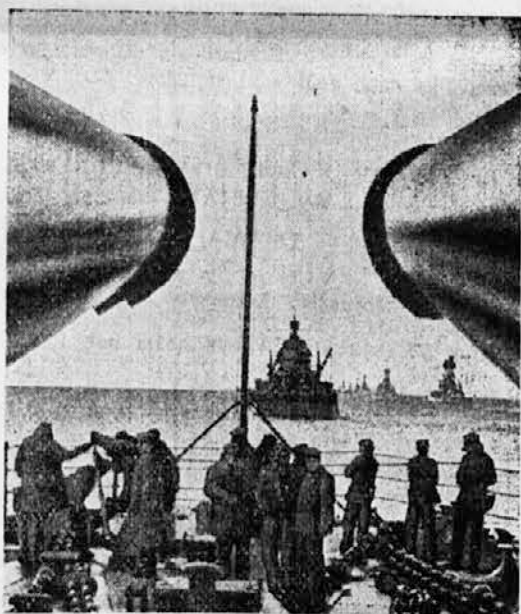
Prihodnost nove premičnice je zaradi njene ekscentrične poti zelo negotova. Prav lahko se nameni, da jo bo ob kakih prilikah pritegnil bližnji sosed Jupiter ali pa Saturn, prav tako pa je tudi mogoče, da njena elipsa sčasoma preide v hiperbolo, kar bo imelo za posledico, da se bo za vedno izločila iz sedanjega sončnega sistema, ter se pridružila kakemu drugemu ozvezdju, ki jih je našlo v svetovnem prostoru.

Telefonirajte razločno

Angleška poštna uprava se je lotila vzgoje 900 tisoč telefonskih naročnikov. Dobiva letno milijone pritožb in je ugotovila, da so manj krive obžalovanja vredne telefonske gospodine kakor stranke same. Naročniki vedno telefonirajo s pipo ali zvečilno gumo v ustih, govorijo prehitro ali prepočasno, ne znajo oblikovati kratke in točne stavke, stalno zamenjajo glasove »b« in »p«, »d« in »t«, »s« in »k« itd. Zdaj je ustanovljena pisarna, ki jim nudi potrebne nasvete. Na željo so deležni »bolne« abonenti tudi posebnega »zdravljenja«. Uvodna preiskava ugotavlja njih govorne hibe. Nato sledi pouk. Po zaključnem, trikratnem izpitu dobiva abonenti potrdilo, da je ozdravljen. S tem pridobijo njegove poznejše pritožbe na tehtnosti.

Kamen namesto kruha

Revnirski kmet John Dunlop je nevarno obobil. Sorodniki mu niso mogli pomagati, ker so bili sami reveži. Dunlop se je spomnil v stiski na brata Williama, ki je bil odšel pred desetletji v Ameriko in baje postal milijonar. Tako so vsaj »pripovedovali« rojaki. John, ki sicer ni imel navade pisati, je poslal bratu pismo, da je postal delanec in niti ne ve, s čim bo plačal svoj pogreb. Prosil je, da bi mu brat pomagal. Mesec dni pozneje je prejel iz Filadelfije zabojo. Carina je znašala do 20 funtov sterlingov. Vsa vas je zbrala denar, da bi jo poravnala. Dunlop je odprl pošiljatev in navzočnosti vseh sosedov in zagledal v zaboji drago krsto iz nerjavečega jekla.

Pogled v bodočnost je danes takle: izmed kanonov na kanone.

Izgubljena premičnica na vidiku

Majhni planeti, ki obkrožajo sonce v širokem polju svetovnega prostora med Marsom in Jupiterom, povzročajo astronomom mnogo dela in skrbi. Ker so te premičnice navadno razmeroma majhna telesa, zelo oddaljena od sonca in naše zemlje in vrhu tega še slabo razsvetljena, jih je mogoče opazovati samo nekaj mesecev v letu in sicer le tedaj, kadar so na isti strani svoje razsvetljene zvezde kakor naša zemlja. V primeru, da jih učenjaki več let nimajo stalno pred daljnogledom, se jim prav lahko izgube, zlasti, ker je njihova pot pod vplivom privlačnosti drugih zvezd, predvsem velikana Jupitra, podvržena nenavadnim spremembam.

smetišče, da kar doživijo »blažena leta nedolžnih otrok«. Celo fotografa s predpotopno kamero, ki je čisto že pokvečena, ne manjka tu.

V izložbi neke trgovine s pisalnimi stroji v notranjem delu mesta vidiš nekaj zelo mikavnega: pisalni stroj, ki ima na vsaki tipki poleg črke še po eno žival: mucko, miško, slona, piščika itd. Poleg tega pa še 9 prstanov z enakimi slikami, za vsak prst en prstan. Tako se vsak otrok mehanično nauči uporabljati pravi prst za pravo tipko.

Poleg tega je New York v marsičem najcenejše mesto na svetu. Kje neki dobiš velike benečanske čipkaste robe za 9 dolarjev, radijske aparate od 4 dolarjev dalje ter električne višinsko-sončne žarnice (seveda najmanjši namizni model) za —

Iskanje izgubljenega planeta je silno težko, ker ne zahteva samo paznega opazovanja, marveč tudi dolgega in težkega preračunavanja.

Planetoid „Hidalgo“

Izmed 1350 malih planetov, ki jih doslej poznamo, je nesporno najzanimivejši planetoid štev. 944 z imenom Hidalgo. Odkrili so ga leta 1920. v zvezdarnici v Bergedorfu pri Hamburgu. Astronomi so se dolgo časa prepirali, ali je novo odkrito nebesno telo kak nov komet ali pa pravi planet s povsem originalno krožnico. To novo nebesno telo se je namreč ob svojem periheliju (naj-

Mrtvi in dva živa

Znanim ljudem so delali opombe, ko so šli mimo. Razen vdove in sinčka sta posebno dva človeka vzbujala pozornost, Berger in Lüdersen.

Lüdersen je šel sam, častitljiv in zapet, pod klobum je nosil obvezo. Do kraja se je zavedal, da predstavlja pravilno prikazen. Zato je gledal ravno predse in hodil počasi.

Berger je prišel skupaj s Heleno. Sla sta počasi, kakor da bi hotela čim prej priti na varno. Berger je tupatam poskusil in ženi nekaj povedal, samo da bi dajal brezskrben videz. Ko pa je iz njenega bledega obraza odgovarjal le obupen pogled, je to z grenkobo opustil.

Samo da bi malo pametneje gledala na vse to, je pomislil, potem bi ne bilo tako težko.

V kapeli nista nikogar pozdravila, marveč sta si poskušala prostor v zadnjih klopih. Onodod sta mogla lepo videti gospo Quisthus in Georga, ki sta sedela s svojimi sorodniki. Zdrznila sta se, ko sta zagledala Estero. Zazdelo se jima je, da se je vse približalo, ko sta zagledala mlado upognjeno ženo, ki je ihtela v svoje črne rokavice. Sinček je sedel trd in bled ob njej. Vplivalo je premagujoče, četudi sta si že prej vse natančno predstavila in četudi sta vedela, da bosta dajala tak dojem.

Helena je v strastni stiski stisnila svojo roko pod Bergerjevo in od same strašne groze, ki je od nje vse telo trepetalo, postala smešno majhna. Njene solze so tekale in tekale, z vedno večjo silo je pritiskala svojo roko ob možovo.

Njemu je postalo toplo pri srcu, nekaj se je sprostito v njem. Hrepenenje po razumevanju, ki ga je vse dneve doslej zadrževal, si je upalo na dan. Z rahlo in hvaležno roko ji je šel nežno preko prstov. Ona pa se je v polni skrušenosti in boli stisnila tesneje nanj.

Ko so odpeli koral, je govoril župnik z globoko presunljivostjo:

»Mnogo nas je,« je rekel, »ki trpimo s pokojnikovo soprogo in sinčkom in ki z njima skupaj tukaj stojimo. Vsi se sprašujemo: Gospod, ali se je to moralo zgoditi? Ali je to bilo potrebno? Ali se ni smelo zgoditi, da bi še dalje živel med nami? Gospod, saj nam je njegov nasmeš bil potreben, saj smo potrebovali njegovega prijateljstva. O Gospod, zakaj je njegova mlada žena morala tako hitro in nepričakovano ostati brez svojega skrbnika, prijatelja in varovalca? Zakaj bo moral njegov sinček dozoreti brez očeta, ki ga bo tako bridko pogrešal?

Da, tako se vprašujemo mi ljudje, ki jim je zakrita božja modrost. Mi ne vemo, kakšni so njegovi načrti z nami. Ne vemo, kaj je pokojniku prihranil s smrtjo. Sam Jezus Kristus govori: Zdaj še ne doumeš, kaj se s teboj godi, prišel pa bo čas, ko boš to doumel.

Tudi naš dragi pokojnik bo to doumel. Postalo mu bo jasno, da se je to moralo zgoditi. In da se je zgodilo v njegov blagor.

Mi pa vemo vsaj to, da poznamo njegovo smrt. Vemo, da je častno padel na mestu, ki mu ga je Bog določil. Ni se obotavljal, da tvega svoje življenje, ko mu je to dolžnost narekovala. Napravil je, kar je edino pravilno in naravno za moža, ki ljubi čast in izpolnjuje dolžnosti: branil je svoje mesto. Tvegal je svoje življenje in ga tudi žrtvoval.

Župnik je govoril še dalje, toda Berger ga ni več

slišal. Nekaj se je zlomilo v njem, sedel je brez pomoči in še bolj klaverno kakor prej.

V prvem delu župnikovega govora je še čutil, kako se ga je Helena tesno držala, ko pa je začel govoriti o Quisthusovi smrti, je začutil, kako se je tesni stik počasi zrahljal in nato ugasnil. Roka je previdno zdrsnila, se osvobodila in ležala mrtva v njenem naročju.

Na Bergerjevem obrazu ni zatrepetala niti ena črta. Ni pogledal za roko. Ni branil, bil je otrpel in negiben, njegovi oči so strmele v duhovnika. Ni slišal niti besed. Njegove misli so bile nekeje druge. Njegove misli niso bile nikjer.

Prebudilo ga je nepričakovano in močno jokanje. Ko je zaobrnil svoj obraz, je videl Estero Quisthusovo, kako je nagnjena naprej ihtela med svoje črne orokavičene roke. Njeno deklško telo se je treslo od neizmernega in krčevitega joka.

Odslej je njegove oči niso več izpušile iz oči. Gledal jo je, kako je sedela, napol brezumna od obupa, kako ničesar ni slišala niti se česa zavedala. Petje in polaganje vencev sta šla mimo obeh, kakor da sta brez zavesti.

Potem so rakev nesli k grobu. Berger in Helena sta šla drug ob drugem kakor dva tujca. Zena je z žalostnim in zapetim licem gledala predse. Sel je ob njej in mislil na postavbo v kapeli ter na Quisthusa, ki so ga nesli na začetku spreveda. Nemirno je gledalo v njem, boleče in omočilna misel se mu je vsiljevala. »Takšni bi lahko mi bili.«

Tedaj je tesno pred seboj opazil Lüdersenovo rdečkasto glavo z obvezo. Nekaj v njem se je sesulo, postal je mirnejši in ostrejši. Naenkrat se mu je zazdelo, da je ta pred njim njegov pravi pravcati nasprotnik, začetnik vsega zlega, ki se je nagromadilo nad njim.